

Tytuł: Systemy wczesnego ostrzegania w ocenie działalności instytucji finansowych

Autorzy: Mirosława Capiga, Witold Gradoń, Grażyna Szustak

Wydawnictwo: CeDeWu.pl

Rok wydania: 2013

Opis:

Systemy wczesnego ostrzegania to instrumenty zarządzania instytucjami finansowymi nie tylko w warunkach kryzysu finansowego, ale również w warunkach stabilności finansowej. Ich skuteczność zależy przede wszystkim od odpowiedzi na takie pytania, jak: Jaka jest specyfika poszczególnych systemów wczesnego ostrzegania? Czy będą one wykorzystywane przez same instytucje finansowe, czy ich instytucje nadzorcze? Czy chodzi o systemy wczesnego ostrzegania wykorzystywane w odniesieniu do samych instytucji finansowych, czy w odniesieniu do ich klientów? Odpowiedzi na te i inne pytania związane z systemami wczesnego ostrzegania znajdzie Czytelnik w prezentowanej książce.

Autorami książki są pracownicy naukowo-dydaktyczni Katedry Bankowości i Rynków Finansowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach:

Mirosława Capiga - doktor habilitowany, profesor UE, której przedmiotem zainteresowania są zagadnienia zarządzania bankiem, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień bezpieczeństwa finansowego, zarówno w ujęciu instytucjonalnym, jak i czynnościowym.

Witold Gradoń - doktor nauk ekonomicznych, adiunkt, który jest specjalistą w zakresie funkcjonowania rynku finansowego, ze szczególnym uwzględnieniem instrumentów rynku pieniężnego i rynku kapitałowego oraz ochrony interesów jego uczestników zarówno instytucjonalnych, jak i indywidualnych.

Grażyna Szustak - doktor nauk ekonomicznych, adiunkt, która koncentruje się na zagadnieniach dotyczących działalności operacyjnej banku i problemach związanych z rolą instytucji nadzorczych w zapewnieniu bezpieczeństwa finansowego, ze szczególnym uwzględnieniem rynku informacji gospodarczej.

Spis treści:

Wprowadzenie 7

Rozdział 1

Ocena bezpieczeństwa funkcjonowania instytucji finansowych - Mirosława Capiga 9

1.1. Wielowymiarowość bezpieczeństwa funkcjonowania instytucji finansowych 9

1.2. Miary bezpieczeństwa w ocenie funkcjonowania instytucji finansowych 20

1.2.1. Banki 20

1.2.2. Zakłady ubezpieczeń	25
1.2.3. Fundusze inwestycyjne (TFI)	31
1.3. Specyfika ryzyka upadłości w instytucjach finansowych	34
1.4. Systemy wczesnego ostrzegania w identyfikowaniu zagrożenia upadłością instytucji finansowej	43
Bibliografia	48

Rozdział 2

Systemy wczesnego ostrzegania przed ryzykiem niewypłacalności, bankructwa i upadłości klienta instytucji finansowej - Grażyna Szustak 51

2.1. Ryzyko generowane przez klienta instytucji rynku usług finansowych	51
2.2. Źródła i zakres oceny wypłacalności klienta instytucji finansowych - zasadnicza przesłanka skuteczności działania ich systemów wczesnego ostrzegania	56
2.3. Wczesne wykrywanie przedsiębiorstw zagrożonych upadłością na podstawie badań wewnętrznych parametrów finansowych i jakościowych oraz analizy ich otoczenia	63
2.3.1. Systemy wczesnego ostrzegania bazujące na finansowej analizie wskaźnikowej	63
2.3.2. Metody oceny jakościowej klientów instytucjonalnych	69
2.3.3. Punktowa ocena ryzyka	73
2.3.4. Statystyczne modele ryzyka kredytowego	76
2.4. Metody kwantyfikacji ryzyka kredytowego generowanego przez konsumentów	88
2.4.1. Metoda dochodowa - element detalicznych systemów wczesnego ostrzegania	88
2.4.2. Scoring - zobiektywizowana diagnoza ryzyka ekspozycji klienta indywidualnego	92
Bibliografia	97

Rozdział 3

Dotychczasowe doświadczenia w tworzeniu modeli identyfikacji zagrożeń w wybranych instytucjach systemu finansowego - Witold Gradoń 101

3.1. Modelowanie systemów wczesnego ostrzegania instytucji finansowych	101
--	-----

3.1.1. Dylematy budowy formalnych modeli systemów wczesnego ostrzegania	101
3.1.2. Prognozy ostrzegawcze	104
3.1.3. Metoda punktowa (scoringowa)	107
3.1.4. Dyskryminacyjny model regresji wielorakiej	112
3.1.5. Model logitowy	115
3.2. Metody oceny stabilności systemu bankowego	118
3.2.1. Metodyka stosowana przez Narodowy Bank Polski	118
3.2.2. Metodyka stosowana przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny	120
3.3. Metody oceny stabilności zakładów ubezpieczeń	124
3.3.1. Wybrane światowe modele oceny stabilności zakładów ubezpieczeń	124
3.3.2. System wczesnego ostrzegania Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń	130
Bibliografia	136
Rozdział 4	
System wczesnego ostrzegania Komisji Nadzoru Finansowego - Witold Gradoń	139
4.1. BION, czyli nadzór oparty na analizie ryzyka	139
4.2. Badanie i ocena nadzorcza banków komercyjnych	143
4.2.1. Uwagi ogólne	143
4.2.2. Algorytm procesu BION banków komercyjnych	145
4.2.3. Pomiar i sposób oceny poszczególnych rodzajów ryzyka i systemu zarządzania	149
4.2.3.1. Ryzyko kredytowe	149
4.2.3.2. Ryzyko rynkowe	151
4.2.3.3. Ryzyko operacyjne	154
4.2.3.4. Ryzyko płynności	155
4.2.3.5. Ryzyko biznesowe	158
4.2.3.6. Ryzyko modeli	160

4.2.3.7. Ryzyko trudno mierzalne	162
4.2.3.8. Ryzyko kapitałowe	163
4.2.3.9. Ocena zarządzania i kierownictwa	166
4.3. Metodyka BION zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji	167
4.3.1. Uwagi ogólne	167
4.3.2. Zasady przeprowadzania oceny BION zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji	169
4.3.2.1. Pomiar i ocena ryzyka zagregowanego	169
4.3.2.2. Ocena adekwatności kapitałowej	172
4.3.2.3. Ocena procesu zarządzania	174
4.3.2.4. Ocena końcowa BION zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji	180
4.4. Badanie i ocena nadzorcza powszechnych towarzystw emerytalnych	183
4.4.1. Uwagi ogólne	183
4.4.2. Zasady przeprowadzania oceny BION w PTE	185
4.4.2.1. Ocena ryzyka zagregowanego w PTE	185
4.4.2.2. Ocena adekwatności kapitałowej	190
4.4.2.3. Ocena końcowa BION w PTE i działania nadzorcze	192
Bibliografia	194